

LO TEATRO CATALÀ

PERIÓDICH INDEPENDENT
de Literatura, Art, Noticias y Anuncis

Destinat principalment á fomentar lo progrés
é interessos de'l Teatro de Catalunya

Preus de subscripció

En Barcelona. . . 1'00 ptas. trimestre
Resto Catalunya. 1'50 » »
Resto d' Espanya 2'00 » »
Extranger. . . 15'00 » l' any.

DIRECCIÓ

Viladomat, 164, 4.^{rt}, 1.ra

ADMINISTRACIÓ

Tallers, núm. 45, 1.er

Preus de cada número

Número corrent. . . . . 10 centims
Id. atrassat. . . . . 15 id.
Sucursal pèra cartas y avisos:
en l' Arxiu l'irich-dramàtich de don
J. Gelabert, Unió, 5, 3.er, 2.na.

CERTAMEN LITERARI—CAVILACIONISTICH FALLO DE 'L JURAT

Premi primer.—No s' adjudica.

Premi segon.—Tampoch; pero 's concedeix menció honorífica a'l treball núm. 10 (COLECCIÓ DE XARADAS, lema: *N' hi ha quatre*), que seria mereixedor de 'l premi per la originalitat de algunas xaradas, y que no pòt otorgárseli per no naver'n'hi tres lo menos escrites en vers, com exijia la convocatoria.

Premi tercer.—(Treball núm. 22).—GEROGLÍFICHS.

Premi quart.—(Treball núm. 5).—L' ART DE LAS CAVILACIONES, lema: *¡Gloria!*

Lo que 's fá públich pèra coneixement de 'ls autors premiats, que han resultat ser D. Vicens Andrés Llobet, de 'l treball núm. 10; D. Jaume Balaguer y Soler, de 'l que t'è 'l núm. 22 y D. Joseph Martrus, de 'l treball número 5.

Barcelona 19 de Mars de 1895.—JOAN PERELLÓ Y ORTEGA.—JOSEPH ASMÁRATS.—SALVADOR BONAVÍA.

CRÍTICA MUSICAL

ECHI DI PRIMAVERA, colecció de 15 melodías, originals de la Srta. D.ª LLUISA CASAJEMAS.

Aixis titula la coneguda compositora 'l treball artístich que acaba de publicar pèra cant y piano, ab lletra italiana de E. Golisciani.

Lo poétich nom de *Echi di Primavera* justifica plenament l' índole de la música.

Sens pretensions y rebuscaments; fáciles d' executió, de melodía senzilla, expentánea y ben ritmada, y de forma original, portan totas, en sas notas, l' aura embaumada de la primavera destrament recullida per má perita en presentar lò elegant y bell.

La Sra. Casajemas en *Echi di Primavera* ha plegat las alas de la majestuosa inspiració; no ha fendit l' espay en busca d' impresions arrancadas d' un món ignot; no s' ha enlayrat á etéreas regions hont se forja 'l nervi de las passions dramáticas, no. Com tórtola enamorada, canta planyívola cansò d' íntim sentiment plena; recull de las flors la flayre, de 'l oreig la cadencia y de l' aygua 'l suau murmull, y ab veu de 'l cor surtida endressa á l' amor totas las galanuras de sa florida pensa y totas las filigranas de son gust artístich.

En nostre humil concepte sobressurten de las quinze *O dolce bacio*, per sa delicadesa y expontaneitat; *Candide vele*, per portar aparellada á una melodia ben ritmada un moviment original de 'l baix; *Matinatta napolitana* de bonica y característica forma; *Minuetto*, que pórt en sas notas la senzillès y l' ayre elegant de 'ls clássichs: en aquesta l' autora hi ha posat lo violí que responen á certas imitacions armónicas produheixen excelent efecte.

Nocte sul mare, saturada d' una idealitat que encanta, en la que hi ha frases inspiradas com la que diu;

O... sublime poesia di quella notte in mare.

Y en las citadas com també las que deixem de ferho, ¿hi t'è res que dir la crítica imparcial y justa baix son aspecte científich?

No emitiríam nostre parer clá y catalá com tenim per costum, si no sapiguéssim que á la simpática compositora l' abrumen los elogis nascuts de la empalagosa adulació y desitja sapiguer, sens atenuants ni subterfujis, la veritat núa de lo que 's pensa y 's diu.

Si no fòs aixís, nosaltres no passaríam per indiscrets criticant un' obra que te per objecte la renovació, millorant, y 'l desterro de certas composicions que en algú temps estigueren en boga.

En las composicions que forman *Echi di Primavera*, s' hi notan deficiencias armónicas degudas, no hi

ha dupte, á la inexperiencia ó á la precipitació en es-
crifur. S' observa sobra de difusitat en la successió
de 'ls acords, que enterboleix la diafanitat melódica
y tren la majestuositat de 'l cant.

Miri 's be la Srta. Casajemas, la composició que
dú per títol *Minuetto*, y allí 'hont se reproduheix la
melodía que de tó de «fa» passa incidentalment á son
relatiu «re», com entre 'l baix y aquella hi ha dos
octavas seguidas.

Bazin, Reicha, Andrevi, Rever y Chorón, diuen
que això no 's pòt fer.

Miris *Rendime il core* y en aquells, alguns, massa
compassos que s' está sostenint lo «do» com á funda-
mental, estem segurs que sa inteligencia li dictará
altras notas, altres acords que sens faltar á 'ls pre-
ceptes escolástichs d' armonía, li millorarán l' efecte
que ara li produheix.

Miris *Franchessa* y allí hi veurá en un compás de-
terminat, un grupo de notas que van á la tónica,
qual resolució no és perfecta.

Pero tot això y alguna cosa mes que podríam dir,
no són defectes que per son número puguin enterbo-
lir lo cristall de las bellesas d' inspiració que atesoran
Echi di Primavera.

Y ara, perdoni'ns la Srta. Casajemas si hem abu-
sat potser de la severitat en la crítica, estampant en
las quartillas termes de censura, senyalant petits de-
fectes que no alteran ni poch ni molt lo concepte in-
tellectual de la artista.

Los aficionados á aquesta classe de música, feya
temps reclamaban novas composicions que, enmot-
llantse á 'l gènere y forma, poguessin sustituhir á las
ja conegudíssimas de Tosti, Mateu y Gastaldón,
composicions que de tan sabudas ja no inspiran in-
terés. Algún mestre n' ha presentat qualcuna ab
aquest objecte; pero sia pe 'l poch acert, sia per ser
un treball carregat de pretensions y dificultats, ó sia
per lò mal presentadas, los *amateurs* no han fixat en
ellas la atenció y no és moneda corrent en nostres
reunions y tertulias filarmónicas.

Algunes d' aquestas podríam citar que altre mérit
no tenen sino fer lluhir las condicions líricas de l' ar-
tista executant.

Podríam citar una *Rimenbransa* per un mestre de
capella y organista feta, que probaria la forsa de
nostre asert. Potser tindrem ocasió de ocupárnosen
un altre día.

Donchs la colecció de melodías de la distingida com-
positora Srta. Casajemas, está destinada per son mé-
rit á ocupar lo lloch preminent que han de deixar
Non e ver, *Música proibita* y altres que per seguir
la moda se feren indispensables.

O... *dolce bacio* y *Matinatta napolitana*, las millors
de la colecció, serán molt aviat las obras indispensa-
bles en nostres salons.

Y si en aquesta colecció s' hi admira 'l talent mu-
sical de la renombrada Srta. Casajemas, s' hi aplau-
deix també á 'l editor D. Joan Ayné per lò rumbós y
espléndit que resulta en aquesta obra. La portada es
de lò mes nou y elegant que hem vist, fentla encar-
mes important, donantli mes valor, un magnífich re-
trato de la autora.

Lo treball editorial acredita una vegada mes la ca-
sa de 'l Sr. Ayné que en aquest ram se pòt dir es la
principal de Barcelona. Per res tè que envejar aques-
ta edició rica y elegantíssima, á las mes elegants y
ricas del 'l estranger.

ARMANDO DE LA FLORIDA.

ESTRENOS CATALANS

Novedats.—*La pubilla de Caixás*, drama en
tres actes y en vers, original de D. FRANCISCO XA-
VIER Godo.

No disposant de prou espay dissapte pèra detallar
com volfiam l' última obra de l' aplaudit autor dra-
mátich Sr. Godo, vam retrassar la revista.

Avuy la posem, fent constar que ab l' obra ha lo-
grat un nou triuño l' autor de *La Mare de Déu de 'l
Mont*, á qui felicitem de tot cor, puig acaba de de-
mostrar novament ésser gran coneixedor de 'l teatro
y possehir excelents facultats de poeta y autor dra-
mátich.

La impresió momentánea que causa la representa-
ció de *La pubilla de Caixás* és d' aquellas que recor-
dan lo bon temps de 'l teatro catalá. L' autor busca
la seva protagonista en una masía d' un poble de 'l
Ampurdá; allí prop l' ascó y la llar se desarrola tot
lo drama, quinas escenas són vivas y naturals, si be
en la majoria s' hi traslluheix molta part de lirisme
y poesia que, per estarhi aplicada ab coneixement,
fa que 'l públich escolti ab gust tots los tres actes.

Lo final de 'l primer és, per lò inesperat, de efecte
segur: lo de 'l segon és senzillíssim; pero feu arreu-
car entussiasmas aplausos aquestos últims versos
posats en boca d' un de 'ls principals personatjes.

«Jo 'm vench la vida per la honra;
¡l' honra per la vida, may!»

L' acte tercer, que decau a'l principi, s' enlayra
cap a'l final quant la protagonista troba sens volguer
lo cástich á la seva deshonra.

Resumint: l' obra de 'l Sr. Godo val com á treball
literari y com á producció dramática; per lò qual cre-
yem és de las destinadas á visitar molts teatros de
Catalunya.

L' execució y la direcció escénica, acertadíssimas.
La Sra. Ferrer fa una *pubilla* com l' autor potser no
la esperaba; de 'ls demés, se distingeixen los senyors
Borrás, Virgili, Pigrau y Giménez.

Lo Sr. Godo fòu cridat ab grans aplausos a'l final
de cada acte, havent obtingut una justa ovació á l'
acabar lo tercer.

Gracias á la seva amabilitat reproduhim un frag-
ment de *La pubilla de Caixás*; relació que declamá
magistralment lo Sr. Borrás en lo segon acte y que
'l públich va rébrer ab expontáneos aplausos dema-
nant la presencia de 'l Sr. Godo.

Diu aixís:

ABD. ¡Elena!

ELE. ¡Oh... tu!

ABD. Jo mateix.

¿T' espanta véure'm aquí?

Parla.

No puch.

ELE. Se coneix
ABD. que ma presencia fereix
la tèva anima.

ELE. ¡Ay de mí!
ABD. Mes si acás has misurat
tot lo dany que m' ha causat
la tèva anima envilida,
't déus senti' avergonyida
a'l trobarte á mon costat
Pro... ets tu la dona fidel
qu' estimaba ab tant anhel
y duya jo dins de 'l cor?
¿Ets tu aquell ángel de 'l Cel
que 'm duya en sas alas d' or?
¡Oh! parla, Elena, respón;
parla, si és que no 't confon
l' infamia, que vull sentirte,

perque desitjo aborritre
de tant que t'estimo.

ELE.
ABD.

¡Abdón!
¡Si, Elena, t'estimo! Encara
bat mon cor ab passió intensa,
y és que com que 'l cor no pensa,
no sentinte, no repara
l'immensitat de la ofensa.
Tres mesos y un día fá
que la patria 'm vá cridar,
y, alentat per tu 'l cor meu,
á l' Africa vaig anar
pensant sols en tu y en Déu;
perque ab Ell y ton recort,
jo tenia per segú
qu' en lloch de trobar la mort,
tindria, Elena, la sort
de trobar gloria per tu.
Si; sols per tu la buscaba,
y si allá ab forsa lluytaba,
ho feya sols ab la fé
de guanyá' un brot de llorer
pe' l nom que per tu guardaba.
Una nit cayguí ferit
per una bala perduda;
vaig llensá un crit, y aquell crit,
com nota desconeguda
va perdres en l' infinit.
Perdi lo esma y arrastrantme
mes que per terra pe' l fang
africa, anaba allunyantme,
de mon fort, y desangrantme,
m' estava cobrint de sang.
Y ab l'ánima defallida,
sens ajuda de ningú,
'm tapaba la ferida,
per 'que no 'm fugís la vida
que guardaba sols per tu.
En aquella situació
vinguè 'l moro, 'm sorprenguè,
y abatut jo pe' l dolor
vaig rendirme á discreció,
y 'l moro 'm féu presoner.
Y sens faltarm' fortaleza
per semblant captivitat,
per tu, sols per tu obligat,
vaig cométrer la vilesa
d' implorar la llibertat.
A' l cap de dugas setmanas,
de las llegendes africanas
vinguè un capdill y 'm digué:
—Si 't véns la Patria, 't daré
la llibertat que demanas.
—Proposta tan denigrant
no l' accepto de ningú
—vaig dirli—qu' és massa gran
per vendre's.—Y en 'quell instant
la meua patria eras tu.
Tu, Elena; en tu s' inclohia
ma honra, ma patria, 'l nom meu,
la gloria que perseguia
y hasta 'l cel en que 's somnia
quant se té confiansa en Déu.
Y quant finida la guerra
quedo lliure y torno aquí,
no sé perquè, dalt la serra,
ja 'm semblaba que la terra
no 'm volia obrí 'l camí.
Hi arribo per fi ab l' anhel
mes ardent y ab l' egoisme
de gosá hasta 'l paroxisme,
y 'hont creya trobarhi 'l cel,
hi veig lo fons de l' abisme.
'T veig y 'l véure't m' aterra:
ja no és l' ángel que s' aterra
al' arbre de la virtut;
no és mes que l' ángel caygut
que s' arrastra per la terra.
Com que tot ho has oblidat,
has profanat mon recort,
qu' havia d' ésser sagrat:
¡si 't creyas qu' havia mort,
mirá'm, ja he ressucitat!

A CATALUNYA

.....que 't donarán mes gloria
los camps coberts d' espigas, que 'ls coberls de morts.
ANICET PAGÉS PUIG.

SONET. (*)

¡Mira aquell rohi almogáver de ta historia
com ab lo mall trosseja sas cadenas!...
¡Mira com sab agavella' á mans plenas
ab la suor de 'l front segles de gloriol!...

¡Mira aquells oys, farum de sanh y escoria;
drings de destrals, y 'l llor de tas carenas,
en lo tuf de 'ls fornals de totes menas
y 'l remor de 'ls talés, qu' es ta victorial!...

Per cobricel la pau, l' avens per guía;
aixís vól sèr la gloria afalagada;
segueix d' aytals virtuts la hermosa vía
y demá podrás dir, ¡oh, patria aymadal!
qu' essent esclava de 'l treball un día
vas obtenir la llibertat somniada.

ANGEL RIUS y VIDAL.

REVISTA DE ESPECTACLES

Principal.—L' altre dijous va posarse en es-
cena per primer cop una nova producció dramática,
deguda á la ploma de D. Joaquím Riera y Bertrán.

La Sonata XXVI es lo títol; té tres actes y está
escrita en prosa, arreglada de l' italiá. La compa-
nyia Tubau és avuy de las millors que veyem en
nostres escenaris y fentne justa crítica, direm que
l' última obra dramática de l' Sr. Riera y Bertrán
está á l' altura de la tal companyia, literariament
parlant.

Lo públich, aplaudí ab entussiasme varias escenas
culminants y en especial á l' acabar la comedia,
obligant á que surtís l' autor cinch vegadas á l' pal-
co escénich.

Com de costum, la Sra. Tubau, junt ab los de-
mès que la sacundaren, varen ratllar á gran altura,
fent destacar molt los personatjes que representaban.

—Lo juguèt estrenat lo passat dilluns, ab lo títol de
Perder los estribos, va tenir un regular éxit, mes los
autors no foren cridats en escena, gracias á lo poch
interessant que 's fe l' argument.

Eldorado.—Lo mes culminant de la setmana
ha sigut l' estreno de *El tambor de granaderos*, sar-
suela ab un acte y tres quadros, lletra de Sánchez
Pastor y música de 'l mestre Chapí.

Dimecres aquest teatro fou lo punt de reunió de
tots los que á la música dedican sa inteligencia y
voluntat que no van volguer passés l' ocasió de ren-
dir homenatge á l' inspirat músich, autor de tantas
obras de tothom conegudas y aplaudidas.

No volem emitir nostre concepte nascut á l' im-
puls d' una sola audició.

Lo nom de l' autor mereix mes atenció de la que
podem fixar'hi, donat lo reduhit espay de que po-
dem avuy disposar.

En lo número vinent, cumplirém nostre deber.—
A. DE LA F.

Granvia.—Dissapte passat va fer lo sèu benefi-
ci... magre, l' artista Sr. Alfonso. un de 'ls que ab
sa gracia cómica y ab son continuo *morcillejar* ha
lograt ferse las simpatías de 'l públich de aquest
teatro.

(*) De 'l libre CENTRO GRACIENSE. SEGUNDO CERTÁMEN LITETARIO

En la sarsuela *A Roma por todo* va tenir ocasió de demostrarho novament.

La contralt Sra. Millanes, una cantant que ha fet progressos en lo género sarsuelesch, s' ha conquistat també bons aplausos en lo poch temps que figura en la companyia, haventse acreditat d' excelent artista en las protagonistas de *Caramela* y *El duo de La Africana*, per lo just colorit que sab donarhi y que pòt posarla á 'l costat d' altres que passen per notabilitats.

Gracias á ella, 'l popular duo ha lograt molt éxit... S' ha pintat una decoració que vol semblar l' interior d' aquest teatro pero que resulta esquifida.—Jo.

SECCIÓ DE L PIROTÈCNICH

Una noya curiosa com totes me pregunta:

—¿Sab vosté com es que en lo teatro Romea no han continuat las representacions de *Lo diner*, de D. Joseph M. Pons, ab tot y haver tingut bon éxit y s'er un' obra qu' ha agradat de debò?—

Resposta meva:

—Será per la malaltia de 'l Sr. Serrallera, que hi prenía part.—

Repregunta:

—Donchs ¿per qué, ja restablert dit actor, s' ha deixat morta aquella comedia de repente, es á dir, sense estar malalta?—

Nova resposta:

—Será porque *La Suripanta* l' ha desbancat.—

Altra repregunta (¡tafaneral!):

—¿No calia esperar que 's reproduhis pèra no perjudicar á l' autor y per no privar á 'l públich que no ha vist *Lo diner*, de saborejar sas bellesas? ¿Per qué á lo menos no s' ha posat en día de festa, com és costum?—

Resposta... de *¡Flor de un día!*:

Estos, señorita, son,
misterios del corazón

que aplicároslos podría

si jo 'ls sapigués; pero com que 'ls ignoro, no 'ls puch dir.

Y veliaqui.

LO PULVORISTA.

SECCIÓ DE MONTEPIÓS

En la Junta General extraordinaria celebrada diumenge pe 'l Montepio Catalá baix la presidencia de don Joseph Maria Pons, van aprobarse las següents adicions als Estatuts:

«1.ª Además de los asociados domiciliados en los puntos que indica el art. 3.º, se admitirán también individuos de cualquiera otra población del Principado de Cataluña.

Las personas de los puntos comprendidos en esta ampliación, podrán remitir por correo al Presidente la solicitud que determina el art. 4.º, ó entregarla al Delegado respectivo en la localidad donde se establezca Sucursal.

2.ª Se crearán Sucursales en las poblaciones que la Junta de Gobierno crea conveniente para fomento del Montepio.

3.ª Cada Sucursal estará á cargo del respectivo Delegado.

4.º No podrá establecerse ninguna Sucursal mientras en el punto donde trate de crearse y pueblos circunvecinos no se reúnan por lo menos doce personas que deseen ser asociados.

5.ª Hasta ese número mínimo gozarán los asociados de fuera las ventajas que á los fundadores conceden los arts. 31 y 32 de los Estatutos, salvo lo referente á la solicitud.

6.ª Los aspirantes vecinos de las poblaciones donde haya Sucursal, una vez admitidos satisfarán los pagos que les correspondan con arreglo á los Estatutos ó á estas adiciones, á los Delegados respectivos, quienes les librarán recibos provisionales que á fin de mes se cangearán por los definitivos, librados con los requisitos que expresa el art. 18.

7.ª Los Delegados percibirán los derechos de Andador, consistentes para ellos en cincuenta céntimos de peseta por cada entrada y una peseta anual por cada asociado residente en el radio de la Sucursal respectiva.

8.ª La Junta de Gobierno dictará lo concerniente al buen desempeño del cargo de los Delegados y hará los nombramientos y separaciones de los mismos.

9.ª Los Delegados cobrarán sus correspondientes honorarios en los meses de Enero, Abril, Julio y Octubre de cada año.

10. Los certificados facultativos, indispensables para cobrar subsidios los asociados admitidos en virtud de estas adiciones, deberán estar visados y sellados por el Rector ó Regente de la parroquia del enfermo.

11. Cada año se celebrará una misa, tanto en Barcelona con en cada una de las poblaciones donde haya fallecido uno ó más individuos del montepio, en sufragio de sus almas.

12. En las poblaciones donde haya Sucursal, el Delegado podrá designar los asociados para visitar á los enfermos de su circunscripción.

No obstante, el Presidente ó la Junta de Gobierno tendrán derecho para hacer inspeccionar como juzguen conveniente el curso de las enfermedades de dichos asociados.

13. En las Juntas Generales, sólo tendrán voz y voto los asociados que se hallen al corriente de pagos.

El no estarlo, no eximirá á ninguno de ellos de cumplir exactamente lo dispuesto en el artículo 48 de los Estatutos, ó estar á las resultas de lo que expresa el tercer párrafo del mismo.

14. La Junta de Gobierno queda facultada para admitir la anexión de otros Montepios ó agrupaciones que consten por lo menos de veinte individuos y que deseen formar parte de esta Asociación, siempre que los individuos se hallen en los casos 1.º, 2.º (en su primera parte), 3.º, 4.º, 5.º y 6.º del art. 3.º, y mediante sujeción á lo prescrito en el art. 49; ó como equivalente, previo el pago de un trimestre por cada uno de los que sean admitidos en colectividad.

15. Los asociados admitidos en colectividad no satisfarán el derecho de entrada que señala el art. 6.º; únicamente pagará cada uno los cincuenta céntimos de peseta por el ejemplar de los Estatutos que se le entregará.

16. Quedan derogados los artículos ó párrafos de los Estatutos en cuanto se opongan á lo dispuesto en las presentes adiciones.»

Sr. Director de LO TEATRO CATALÀ.

Molt Sr. meu: Sens motiu ni rahò, portat solsament de l' inveterat esprit de injuriar que contra méu l' anima, 'l Sr. D. Joan Roca, per medi d' un remittit insert en lo número 216 de 'l seu periódich, va creure's autorisat per atacarme injustament, per medi d' una serie d' encubertas suposicions, totas ellas denigrants pèra la mèva personalitat, com á simple particular y com á Director de la «Germandat de S. March», associació á la que, sens dupte, sòm merescut millor concepte qu' á D. Joan Roca, ja que m' honrà ab càrrech de tanta confiança.

De moment, no pensant que 'l Sr. Roca portés la malicia que mes tart ha demostrat y desentenentme de 'ls consells que mólts me daban, y en lloch de perseguir criminalment á qui erradament judicaba mes alucionat que plé de mala intenció, vâreig limitarme á reclamar d' aquell subjecte que m' anomenés pe 'l mèu nom si volia atacarme, prescindint de mitjas paraulas y vaguetats innominadas, á qual fi li oferia facilitarli copias de tots los documents obrants en poder de la Germandat, pèra que pogués fonamentar mes be 'ls seus càrrechs ó confessar honradament que s' havia equivocat, si no trohava arguments pèra sostenirlos.

Per lò vist, lo Sr. Roca no és de la pasta que jo suposaba, y en lloch d' acceptar mon oferiment, reclamantme los antecedents d' ahont pogués treure'm materia pèra sostenir los càrrechs ó manifestar paladinament qu' eran infundadas é injustificables totas las sèvas suposicions, no volguent, ó no sapiguent apreciar tota la noblesa de 'l mèu procedir, en lo número 218 de 'l seu periódich se despenja 'l Sr. Roca ab un altre comunicat en que no sols reincidia en las passadas culpas, dient molt alt (aixó sí, sens probar cap de 'ls càrrechs) que tot quant havia dit referent á 'l Director de la «Germandat de S. March», se debía entendrer dirigit á mí, sino que pretén agravar

o mal inferit, desafiantme á que 'l citi en los Tribunals de justicia.

Devant de tanta *valentia*, no 'm queda mes remey que compláurer á D. Joan Roca portantlo á respóndrer de sas bravatas á la presencia judicial, ja que si no ho feya, 'ls pobres d' esprit, que tant abundan, podrian creure's qu' alguna séba 'm feya plorar los ulls, y 'l mateix injuriant s' envaniria per tot arreu de que m' havia espantat, volguent deduhir de 'l mèu supost espant, la vritat de las sévas injuriosas imputacions.

Consti, donchs, que devant de 'ls tribunals anirem ab lo Sr. Roca, y no 's queixi de 'l mèu procedir, puig ell se l' ha buscat ab la séva lleujeresa y falta de correspondencia á las consideracions ab que volia tractarlo y fins ara l' havia tractat.

Ab gracias per la inserció d' aquestas ratllas, me repeesch son afectíssim s. s., q. b. s. m.

PERE GUAL.

Hem rebut un comunicat de D. F. Prunell que anirà dissapte.

FAULA

Esbufegant, cansada
la locomotora deya:

—¿Cóm és qu' essent jo la forsa
l' enginy débil me subjecta?
¿Cóm es qu' haig d' ésser esclava
y anar ahont los rails me menan?
¿No sò forta? ¡Vull ser lliure!

Y fugint de 'l camí recte
volgué córrer per los camps.
y 's mitj enfonzá en la terra,
y ella, que esclava corria,
a'l ser lliure quedá presa.

La forsa sola no és lliure,
y és suicida la llicencia.

J. M.ª BARTRINA.

REPERTORI DE FORA

Lleyda 13 de Mars.

En lo teatro Romea continúa actuant la companyia que tan acertadament dirigeix lo Sr. Castillo.

La setmana passada representaren *El Chiquitin de la casa*, *Sin Familia*, *Los Corridos*, *El Censo* y *Los Pobres de Madrid*. En ditas obras s' hi varen distingir tots quants hi prengueren part, particularment lo senyor Castillo que vá demostrar ser un actor de mérit reconegut.

Además de 'ls estrenos que aqueixa temporada han tingut lloch en aquest teatro com són *Maria Rosa Miel de la Alcárria* y *El Pan del Pobre*, per demostrar los desitjos que te la empresa de complaure a'l públich, ha anunciat pe'l dissapte vinent, lo de *Mancha que Limpia*.

Segons noticias certas, la setmana que vè s' estrenará un drama castellá, en tres actes y prosa, titulat *Pasion que mata*, original de un jove d' aquesta localitat, que s' diu Manel Soldevila.—Lo CORRESPONSAL.

Sabadell 20 de Mars de 1895.

La Loca de la casa y *Durand y Durand*. són los títuls de las obras d' estreno en aquesta ciutat, posadas en escena en las nits de diumenge y dimars últims en lo teatro Principal, per la companyia Valero que dirigeix lo Sr. Bermúdez.

Tant l' una com l' altra han sigut molt ben representadas. Lo numerós públich ha demostrat quedar satisfet; puig són obras que seduheixen á l' auditori y s' imposan per són mérit.

En lo desempenyo s' van distingir las Sras. Valero, Huertas, Castillo y Antigas, y 'ls Srs. Bermúdez, Parrero, Martí, Llibre y Montero. Sento no ferhi constar lo Sr. Asperó, degut á que casi sempre s' presenta en escena sense estar ben segur de la part que li está encomanada.

En lo teatro Euterpe, *La Paz del hogar* va ésser ben desempenyada pe 'ls aficionats de la companyia «Joaquim

M.ª Bartrina.» Diumenge á la tarde vá debutar en dit teatro una companyia de sarsuela, presentada per don Francisco Puig. *Los set pecats capitals* va ésser la obra de debut, y á la nit *Marina* y *Los celos de la Coloma*. Las Sras. Matèu y Quintana, són tiples molt gastadas y aixó es suficient per que no entusiasmin. Lo mateix dich de 'ls Srs. Puig y Roca.

Ahir, festivitá de S. Joseph, per variar posaren en escena per la tarde *Marina* y *Los celos de la Coloma*, y á la nit *Los set pecats capitals*.

Aixó és dir que 'l Sr. Puig coneix sobradament á 'l públich de Sabadell y á major abundament sos interessos propis y 'ls de la companyia.

Los celos de la Coloma no és obra propia per representar-se en los teatros de Sabadell. Aixó que li consti á la companyia.

La crisis vá cada dia en augment en aquesta ciutat; trobant-se en conseqüencia la classe obrera molt abatuda.—PLÁCT.

Vich, 21 de Mars.

En la Societat de Aucellistas y Pescadors, «La Primitiva», diumenge passat se posá en escena lo bonich monolech *L' últim grahó*, qual desempenyo fou á carrech de 'l Sr. Parnau que 'l va recitar molt be. En la mateixa Societat dimars 19, posaren en escena 'l drama catalá *Lo port de salvació*, distingint-se los Srs. Cuatrecasas Buixó, Ballbona y Parnau: los demés regularment.

Va acabar la funció 'l juguet catalá *A la prebenció*. Los Srs. Parnau, Cuatrecasas y Ferrer (D.) ne tregueren molt bon partit.—J. S.

Mataró 20 de Mars.

Gran satisfacció teatral per ara.

Dissapte en la societat «Nova Constancia» s' representá *El Rey que rabió*. Hi hagué un *lleno* tan gran, que molts no hi pogueren cábrer; pero la Junta ab molt acert determiná que 'l dilluns se repetís la funció.

Diumenge á la tarde en Euterpe, la mateixa companyia representá *Las Campanas de Carrión*. Las Srtas. Navarro y Valdés sigueren aplaudidas: la primera tingué de repetir algún número; 'ls Srs. Querol, Roca y Andreu, molt be.

En lo teatro Principal van donar *La Tempestat* per debut de 'l tenor Sr. Bergadá, qu' s' va portar be, la senyora Valdés, representant *Angela*, doná probas de son valer: la Srta. Navarro, be en *Roberto*; la orquesta á 'l pel. Mestre y cantants tingeren una tempestat d' aplausos.

Ahí á la tarde en Euterpe, 'n *Los Magyares* sigueren aplaudits tots los artistas, especialment la Sra. Miquel.

La companyia de 'ls de casa, que jo 'n dich, baix la direcció de l' estudiós Sr. Viada fan soroll per la costa. Després de ser á Calella dissapte 16 á la nit, diumenge 17 á la tarde en lo teatro de Malgrat estrená *L' Escorsó* prenenthi part las Sras. Pallardó y Boix, que sigueren molt aplaudits.

Segons diuhen, tenen grans obras en cartera.—E. R.

REUNIONS PARTICULARS

CENTRO COMICO. — Diumenge á la tarde va obsequiarse á la lluhida concurrencia que va assistirhi, ab un gran concert vocal é instrumental organitzat pe'ls mestres Srs. Sánchez Gavañach y Torres.

En la part musical se distingiren las Srtas. Depares, Aguilar, Jubes, y 'ls Srs. Ceballos, Lamotte y en la de cant las Srtas. Cerdá, Rocasalbas, Rocabert, lo tenor Sr. Ribas y 'l baritono Sr. Puiggener, tots ells deixebles aprofitats de 'l Conservatori de 'l Liceo y á quí la concurrencia no escassejá 'ls aplausos.

Tambè se 'n emportá calurosas probas d' agraïment la banda de noys de la Casa de Caritat per las escullidíssimas pessas de concert que va executar.

Va posar fi á la festa 'l coro la *Alianza Graciense* que cantá, acampanyat de la banda y ab molt ajust, lo patriotich rigodón *Los nets de 'ls Almogavers*.

ATENEU DE LA DRETA DE 'L ENSANXE.—Las dugas pessas sense dama *Lo quarto de 'ls mals endressos* y *Una dona á la brasa*, són las que 's varen representar diumenge y que varen tenir un desempenyo bastant... de Quaresma; es á dir, magre.

CIRCUL DE LA DRETA DE 'L ENSANXE.—Lo juguet catalá *Un bon debut*, desempenyat per la Srta. Varela y 'ls Srs. Biosca, García y Tort y la comedieta *Un frach nuevo*, són las que 's donaren ab agrado en la funció celebrada 'l passat diumenge.

CENTRO CÓMICO LÍRICO.—Lo passat dimecres doná la última de sas funcions teatrals en lo teatro de Novetats. haventse vist las localitats ocupadas per numerosa concurrencia.

La secció dramática posá en escena la preciosa comedia *Lo positivo*, que fou escoltada ab gust per la concurrencia, com també la comedieta *Los dos polos*.

La senyoreta Panadés surtí molt afrosa, haventla dignament secundat los Srs. Paladarias, Vila, Píera y Sala.

SALÓ DE DESCANS

Acabament de 'l Cartell de 'l Certamen Catalanista de Lleyda:

«Un objecte d'art», ofert per l' Excm. senyor Diputat á Corts per Lleyda, don Miquel Agelet y Besa, á l' autor de 'l millor treball en prosa sobre 'l tema: *Concepte científich de 'l Regionalisme*. Es incompatible ab la unitat de la nació espanyola? Fets principals realitzats per nostra regió que han contribuït a l'enaltiment de 'l Estat espanyol.»

«Un trípode de pelux ab un ram de plata de relleu», dádiva de l' Excm. senyor Diputat á Corts per Solsona, D. Joan Maluquer y Viladot, á l' autor de la millor composició en vers que lloe á la Mare de Deu de 'l Claustre de Solsona.

«Un objecte d'art», ofrena de 'l senyor President de aquesta «Associació» D. Frederich Renyé y Vilador, á l' autor que, bé en prosa, be en vers, describa ab més alt esperit catalá y ab major nombre de datos, la entrada fraternal de 'ls Somatens á Lleyda, 1705, durant la guerra de successió. Y la edició de luxe en dos tomos de 'l poema d' en Damas Calvet, «Mallorca Cristiana», regalo de 'l mateix senyor pera 'l guanyador de 'l accésit.

«Un objecte d'art», ofert per un regionalista, á l' autor de la millor y més completa colecció de pensaments ó trossos de discursos que en defensa de 'l Regionalisme, hajan estat expositats per diverses notabilitats en ciencias, política ó literatura.

Forman lo Jurat calificador: D. Angel Guimerá, president.—Reverent Mossen Sebastiá Gelambl.—D. Frederich Renyé y Vilador.—D. Ignasi Simó y Pontí y D. Lluís Prim y Salesa, secretari. Suplents: D. Ricart Huguet y D. Antón Serra y Mestany.

Podrán concedirse los accésits y mencions honoríficas á las composicions que 'l Jurat crega acreedoras á aquesta distinció.

Totas las composiciones deurán ésser inéditas y estar escritas en catalá.

Tots los treballs deurán ésser anónims y remesos á casa del senyor Secretari de 'l Jurat, D. Lluís Prim (Carrer de la Palma, 20, según), avans de 'l día primer de Maig vinent, contenint cada hui un plech clós ab lo nom de 'l autor, y en lo sobre escrit, lo títol y lema de sa composició.»

—Hem rebut unas bases que 'l conegut y actiu industrial D. Benet Escaler ha publicat y per medi d' ellas se proposa millorar lo Carnestoltes en nostra capital.

Realment val la pena de mirar que 'l Carnaval no siga lo qu' és actualment; per lo que tot lo que tendeixi á enaltir-lo, á ferlo una cosa de gust y á que contribueixi a l'profit de las molts industrias y arts á que pot donar vida, és una idea digna d'aplauso y de que siga secundada.

Aplaudim, per lo tant, lo propósit de 'l Sr. Escaler.

—Se 'ns ha passat un libret que 's titula: *Constitución de capitales asegurando el rorvenir de las familias*.

—S' ha rebut en nostra Redacció lo nou periódich *El Cascabel*, que fa poch temps véu la llum en Cádiz.

Ab gust establím lo cambi, accedint a l' seu desitj.

—Lo reputat mestre compositor y crítich musical don Felip Pedrell, ha ingressat en la Academia de Bellas Arts de S. Fernando.

—Exit franch y una delirant ovació ha tingut lo mestre Bretón ab motiu de l' estreno de sa última ópera titulada *La Dolores*, que tingué lloch dissapte passat en lo teatro de la Sarsuela de Madrid.

Segons nos han dit, no trigarem molt temps á sentir-la en un de 'ls mes populars teatros d' aquesta ciutat.

Rebí 'l mestre salmanti la mes coral enhorabona, que fem extensiva á l' autor de 'l libre, nostre apreciat amich lo distingit poeta D. Joseph Feliu y Codina.

—Ab lo drama en tres actes y en prosa titulat: *Aventuras de una Condesa ó Un funesto desenlace*, á qual representació precedirà la de la pessa *Roncar despierto*, farà demá son benefici en lo teatro de la Societat *El Arpa*, l' aplaudit aficionat D. Emili Barris.

La publicació de 'l programa demostra be que aquet senyor és l' actor cómich, puig ha tingut la humorada de que aquell imiti en miniatura un exemplar de *El Diluvio*.

Desitjem a l' Sr. Barris diners y aplausos per partida doble; aixó es, com actor y com escriptor, ja qu' és ell mateix l' autor de 'l drama escullit.

—En la societat *La nueva Lira* hi haurá funció demá, representantse 'l drama de D. Francisco Camprodón, titulat: *Flor de un día*.

¿Per qué han posat en los programas de D. José Maria, etc?—No distreure's.

—La funció á benefici de 'l director D. Albert Deu, donada en lo Centro Barcino, va ser un éxit, haventhi molta concurrencia y haventse regalat a l' beneficiat un preciós quadro, obsequi de la Junta directiva.

—Las obras *Un músich de regiment* y *El gorro de Fermín* obtenen gran aplauso en l' Eden Concert, distingintse hi la Srta. Obregón y 'ls Srs. López y Planas.

—Fins dissapte no posarem las milloras tipográficas, per no estar llestos tots los clixés.

CAVILACIONES

XARADAS

(MENCIÓN HONORÍFICA DE 'L SEGÓN PREMI DE 'L CERTAMEN.)

I		
$1.^a-2.^a$	$3.^a-5.^a$	$3.^a-4.^a-5.^a$
Edifici regi	Id. de recreo	Poble catalá.
TOTAL		
<i>Població catalana</i>		
II		
$1.^a-4.^a$	$4.^a-2.^a$	
Cuadrúpedo	Animal de ploma	
$5.^a-4.^a$	$3.^a$	
La noya que tè molts quartos	Consonant	
TOTAL		
<i>Una carrera</i>		

VICENS ANDRÉS LLOBET.

A l' primer que envihi totas las soluciones de las cavilaciones que 's publicarán de 'l CERTAMEN LITERARI-CAVILACIONÍSTICH, se li regalarán los tomos oferts a l' primer premi de dit Certamen, que forman *D. Quijote de la Mancha*, y a l' según que las envihi totas se li donará l' objecte d' art alegórich, que constitueix lo según premi.

Gran establecimiento de música
Instrumentos, pianos y armoniums

DE
Juan Ayné

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA
Especialidad en pianos de alquiler.

Guitarras desde 5 pesetas.

Imp. Pujol y C. - Tallers, 45